

DROBNOSTI

INSTRUMENT VEŘEJNÉHO NOTÁŘE BERTOLDA, SYNA MIKULÁŠE Z PREŠOVA, Z 29. LISTOPADU 1398¹

PETR SEDLÁČEK

This paper aims to the notarial instrument issued in the period of the reign of Wenceslas IV. Nowadays, this document is deposited in the parish archive in Kladsko. The introduction outlines general knowledge of notaries and their instruments as representatives of medieval diplomatics. The paper briefly remembers the case of canonry of Kladsko, its origin and extinction, therefore the reason for the deposit of the examined document. The core of the text is its brief analysis in terms of diplomatics and paleography. Given the small nature of this article, which focuses on one archival material, it is not necessary to draw more general conclusions. The study supplements older works by B. Bretholz or Volkmer and Hohause, who register the instrument but do not analyze the document in more depth.

Key words: notarial instrument; Kladsko; description from the paleografic and diplomatic perspectives; 14th century; Berthold notary, son of Nicholas of Prešov.

1. Úvod

Veřejný notariát² se konstituoval během 12. století v severní Itálii na kořenech starých římských tradic. Období největšího rozmachu organizace veřejných notářů je ohraničeno jejím přenesením do českého státu za vlády Přemysla Otakara II. a husitskými válkami, byť se mohla uplatnit pouze na poli zvláštních práv, zejména v oblasti církevního práva.³ Ve 13. století se instituce omezovala pouze na jednotlivce,⁴ ovšem již za vlády Jana Lucemburského v našem prostředí narůstal počet veřejných notářů, kteří užívali titul *imperiali auctoritate*.⁵ Ve středověkém pojetí byl veřejným notářem označován úředník, jemuž náleželo právo utvářet veřejně platné zápisy (*instrumenta*) o právních pořízeních i jednáních, k nimž v jejich přítomnosti docházelo. *Notarii publici* mohli být jmenováni nejvyššími světskými i duchovními vrchnostmi, např.

¹ Text vznikl v rámci projektu Grantové agentury ČR „RBMV X. Listiny a listy východočeských archivů z doby Václava IV.“, reg. č. 17-16153S.

² O veřejném notariátu podrobněji např. NUHLÍČEK, J. – HLAVÁČEK, I. – MARKOVÁ, M.: *Veřejní notáři v českých městech, zvláště v městech pražských až do husitské revoluce*. Praha 2011, s. 29. Dále BALÍK, S.: *Dějiny notářství v českých zemích*. Praha 2014. K počátkům notářství konkrétněji BLÁHOVÁ, M.: *Počátky veřejného notariátu*. In: Balík, S.: *Dějiny notářství v českých zemích*. Praha 2014, s. 23–44. Z raných prací též TADRA, F.: *Kanceláře a písaři v zemích českých za králů z rodu Lucemburského Jana, Karla IV. a Václava IV.* In: *Rozpravy České akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění* 1, 1892, No. 2, 73–364.

³ NUHLÍČEK, J. – HLAVÁČEK, I. – MARKOVÁ, M.: c. d., s. 29.

⁴ HLAVÁČEK, I.: *Veřejný notariát. Česká diplomatika do roku 1848*. Praha 1971, s. 187.

⁵ NUHLÍČEK, J. – HLAVÁČEK, I. – MARKOVÁ, M.: c. d., s. 48.

císařem, papežem, což se odrazilo v jejich označení *imperiali auctoritate, auctoritate papae*. Postupně bylo právo jmenovat postupováno i dalším osobám, čehož dokladem je přenesení tohoto práva na pražského arcibiskupa Karlem IV. roku 1358.⁶ V *Maiestas Carolina* pak bylo zaneseno, že veřejný notář, ustanovený králem, panovníkem či jinou osobou, jež má zákonné právo jmenovat, nesmí vykonávat notářský úřad v českém království, dokud mu nebude udělen patent s visitou majestátní pečeti.⁷ Zmocnění k výkonu notářské činnosti se dostalo těm, kteří úspěšně prošli zkouškou a stvrdili tak své znalosti „*et sufficiens ad artem sive notariatus officium exercendum est per nostram curiam approbatus*.“⁸ Pro české země původně ustanovoval veřejné notáře král. Po složení zkoušky užívali titulu *notarius publicus*. K roku 1332 již dochází k papežskému jmenování tuzemské osoby veřejným notářem. Žadatelé se o titul *apostolica auctoritate publicus notarius* ucházeli sami nebo prostřednictvím vlivné osoby. Notáři dovolávající se císařské autorizace jsou titulováni *publicus auctoritate imperiali notarius*.⁹ Právo jmenovat veřejné notáře z císařské autority postoupil pražským arcibiskupům Karel IV. roku 1358.¹⁰ Ti pak také vykonávali nad touto institucí dohled. Jmenovat notáře však od tohoto roku příslušelo též falckrabím, byť jimi jmenovaní notáři byli nejprve povinni prokázat svoji způsobilost před úředníky arcibiskupa.¹¹ Právě za vlády Karla IV. a posléze i jeho syna Václava IV. dosahuje počet veřejných notářů vrcholu, přičemž tato profese byla poměrně lukrativní, neboť zpravidla těmto úředníkům zajišťovala dobré živobytí.¹² Vyhotovování tzv. notářských instrumentů, listin se specifickou skladbou požívajících veřejné víry, představuje nejdůležitější obor působnosti veřejných notářů. Kanonickým právem, jež instrumenty pokládalo za autentické písemnosti, byly staveny na stejnou úroveň jako listiny vydané duchovními nositeli jurisdikce.¹³ K plné hodnověrnosti dokumentu postačoval při zachování určitých formulí, jež propůjčovaly listině veřejnou formu, vlastnoruční podpis notáře a jeho obvyklé znamení. Ověřování pečeti nebylo nutné. Téměř ve všech instrumentech se setkáváme s formulí: *In mei notarii publici et testium infrascriptorum, ad hoc specialiter vocatorum et rogatorum, presencia constitutus honorabilis vir*.¹⁴ Vedle veřejného notáře bylo zapotřebí nejméně dvou svědků, kteří bývají uváděni až v eschatokolu.¹⁵ Právních jednání, o nichž mohl být zhotoven instrument, byla celá řada, v českých zemích byly na kanonickém právu především vyhotovovány instrumenty ve správních věcech. Jejich podrobnější přehled přináší ve své práci Josef Nuhlíček.¹⁶ V tomto zástupci středověké diplomatiky nesmělo být nic škrtno, přepisováno či škrábáno. V případě, že by takový zásah byl nevyhnutelný, musel o tom notář v listině informovat ještě před svým podpisem.¹⁷

Vedle Josefa Nuhlíčka se tématem veřejných notářů mimo jiné zabýval také Ferdinand Tadra,¹⁸ z jehož díla do jisté míry Nuhlíček vycházel, rozšířil jej a doplnil. K dějinám notářství

⁶ HLAVÁČEK, I.: *Veřejný notariát*, s. 187.

⁷ NUHLÍČEK, J. – HLAVÁČEK, I. – MARKOVÁ, M.: c. d., s. 48.

⁸ BRÁZDA, J. – BÉBR, R. – ŠIMEK, P.: *Notářství, jeho vývoj, organizace a pravomoc*. Praha 1976, s. 45.

⁹ NUHLÍČEK, J. – HLAVÁČEK, I. – MARKOVÁ, M.: c. d., s. 50–52.

¹⁰ Tamtéž, s. 55.

¹¹ BRÁZDA, J. – BÉBR, R. – ŠIMEK, P.: c. d., s. 45.

¹² HLAVÁČEK, I.: *Veřejný notariát*, s. 187.

¹³ BLÁHOVÁ, M.: c. d., s. 26.

¹⁴ NUHLÍČEK, J. – HLAVÁČEK, I. – MARKOVÁ, M.: c. d., s. 71–72.

¹⁵ Tamtéž, s. 72.

¹⁶ Viz tamtéž s. 72–73.

¹⁷ BRÁZDA, J. – BÉBR, R. – ŠIMEK, P.: c. d., s. 46.

¹⁸ TADRA, F.: c. d.

se stručně rozepsal také Václav Šediva.¹⁹ Dalším významným badatelem v této oblasti byl Fritz Luschek, jenž se zaměřil na slezské prostředí.²⁰ Veřejnému notariátu věnoval kapitolu ve skriptech *Česká diplomatika do roku 1848* Ivan Hlaváček,²¹ jenž sepsal též příspěvek k italskému notářství.²² Jindřich Šebánek a Saša Dušková přispěli do Sborníku prací filozofické fakulty brněnské univerzity článkem o notářských listinách v českých zemích.²³ Miroslav Boháček se k tématu rozepsal ve své studii *Einflüsse des römischen Rechts in Böhmen und Mähren*.²⁴ V roce 1976 publikoval Jirí Brázda ve spolupráci s Richardem Bébrem a Pavlem Šimkem studii o notářství.²⁵ Příspěvek k notářskému instrumentu z 21. ledna 1387 publikoval Pavel Krafl.²⁶ Netištěnou ročníkovou práci na pracovišti pomocných věd historických Masarykovy univerzity v Brně zpracovala v roce 2010 Pavla Karbanová pod názvem *Katalog instrumentů veřejných notářů z období vlády Václava IV. uložených v archivech Moravy a českého Slezska*.²⁷ Z novějších prací zmiňme stat' Marie Bláhové k počátkům veřejného notariátu v českých zemích.²⁸

V předkládaném příspěvku bude analyzována listina z období vlády Václava IV., která vzešla z činnosti veřejného notáře. Předmětný notářský instrument je dochován ve farním archivu v Kladsku, jenž je dnes v rukou jezuitů a obsahuje písemnosti někdejšího kláštera řeholních kanovníků sv. Augustina (*canonici regulares sancti Augustini*).²⁹ Vzhledem k tomu, že se tento drobný příspěvek zabývá pouze jednotlivinou, nebudou v rámci této studie logicky vyvozeny žádné relevantní, obecné výsledky. Popis vnějších znaků, paleografická analýza a diplomatický popis tak budou mít spíše charakter položek v katalogu. Příspěvek rozšíří a doplní starší díla věnující se písemnostem zmíněného archivu, konkrétně např. Bertholda Bretholze,³⁰ který uvádí regist dané listiny, Volkmera s Hohausem,³¹ kteří ve své edici zpřístupňují archiválii in extenso a rovněž v registové formě, a Fritze Luschka,³² jenž notáře, jehož počínání se budeme věnovat, eviduje ve svém alfabetském seznamu a zároveň zaznamenává i námi zkoumanou písemnost.

¹⁹ ŠEDIVA, V.: *Notářství dle práva rakouského se stručnými dějinami notářství vůbec*. Turnov 1895.

²⁰ LUSCHEK, F.: *Notariatsurkunde und Notariat in Schlesien: Von sen Anfängen (1282) bis zum Ende des 16. Jahrhunderts*. Weimar 1940.

²¹ HLAVÁČEK, I.: *Veřejný notariát*, s. 187–189.

²² TÝŽ: *Z nových publikací k italskému veřejnému notariátu*. In: Sborník archivních prací, 54, 2004, s. 237–248.

²³ ŠEBÁNEK, J. – DUŠKOVÁ, S.: *Aus der Vorgeschichte der Notariatsurkunde in den böhmischen Ländern*. In: SPFF-BU C, 20, 1973, s. 131–141.

²⁴ BOHÁČEK, M.: *Einflüsse des römischen Rechts in Böhmen und Mähren*. In: *Ius Romanum medii aevi V-11*. Milán 1975, s. 43–48. TÝŽ: *Římské právo v listinné praxi českých zemí 12.–15. století*. In: Sborník archivních prací ministerstva vnitra, 1974, 24, s. 461–468.

²⁵ BRÁZDA, J. – BÉBR, R. – ŠIMEK, P.: c. d.

²⁶ KRAFL, P.: *Notářský instrument Petra, kdysi Jakubova z Kroměříže, z 21. ledna 1387*. In: *Listy filologické*, 1999, 122, s. 201–206.

²⁷ KARBANOVÁ, P.: *Katalog instrumentů veřejných notářů z období vlády Václava IV. uložených v archivech Moravy a českého Slezska*. Brno 2010 (netištěná ročníková práce).

²⁸ BLÁHOVÁ, M.: c. d., s. 23–44.

²⁹ O řeholních kanovnících více např. VAUCHEZ, A. (red.): *Die Geschichte des Christentums. Religion – Politik – Kultur. V. Machtfülle des Papsttums (1054–1274)*. Freiburg – Basel – Wien 1994, s. 148–156. Dále KRAFL, P.: „*Debeamus caritatis operibus ferventer intendere*“. *Výzkumy dějin řeholních kanovníků sv. Augustina v Čechách a na Moravě období středověku za uplynulá desetiletí*. Časopis Matice moravské 128, 2009, No. 1, s. 147–169.

³⁰ BRETHER, B.: *Das Pfarrei-Archiv in Glatz und das Roeglersche Urkunden- und Aktenarchiv in der Pfarrei Ullersdorf. Geschichtsquellen der Grafschaft Glatz, sechster Band, Heft 3*. Glatz 1928, č. 106, s. 20.

³¹ VOLKMER, F. – HOHAUS, W.: *Geschichtsquellen der Grafschaft Glatz, I*. Habelschwerdt 1883, s. 290–292.

³² LUSCHEK, F.: c. d.

Pro pochopení důvodů dnešního uložení zkoumané písemnosti se v krátkosti pozastavíme u osudů kladské kanonie.³³ Pražský arcibiskup Arnošt z Pardubic spolu se svými bratry Smilem a Vilémem založili listinou z 23. října 1350 v Kladsku pro řeholní kanovníky kostel Panny Marie.³⁴ Po více než 200 letech, konkrétně v období roků 1586–1597, se rozhořel svár o zrušení kladské kanonie.³⁵ Tehdejší probošt Christoph Kirmeser byl ve sporu s protestantskými stavy ohledně povinnosti platit berně, kdy jmenovaný hodnostář zastával názor, že klášter je odvádět nemusí. Reakcí stavů byla konfiskace živého inventáře z klášterního dvora. Tohle zabavení považoval Kirmeser za snahu protestantů zničit kanonii. Jediným řešením se mu zdálo předání augustiniánského panství Tovaryšstvu Ježíšovu,³⁶ k čemuž na základě papežského a císařského rozhodnutí z roku 1595 opravdu došlo v roce 1597. V době vydání Rudolfova majestátu se rozběhly snahy o obnovení kanonie, které však nepadly na úrodnou půdu a v Kladsku tak zůstala zachována jezuitská kolej.³⁷

2. Notářský instrument z 29. listopadu 1398

Roku 1398, konkrétně v pátek 29. listopadu,³⁸ notář Berthold, syn Mikuláše z Prešova,³⁹ klerik egerské (jágerské) diecéze, zhotovil veřejnou listinu, dnes uloženou pod signaturou A 12 b ve farním archivu v Kladsku.⁴⁰ Předmětný notářský instrument, stejně jako její zhotovitel, není evidován v Nuhlíčkově původní práci, ovšem v doplněném vydání Ivana Hlaváčka a Markéty Markové je zařazen v abecedním seznamu notářů pod číslem 116. Zkoumanou archiválii neopomínají ve svém díle Fritz Luscek, jenž ji uvádí jako číslo 804. Proti tomu Ferdinand Tadra ji neeviduje. Při další heuristice bylo zjištěno, že písemnost A 12 b je reflektována v registrové práci Bertholda Bretholze⁴¹ i v edici Volkmera a Hohause.⁴² V souvislosti s tím podotkneme, že v díle posledně zmíněných autorů je náš instrument A 12 b uveden pod nepřesnou signaturou A 12, přičemž Bretholz ji udává správně.

V souladu s dodržováním přísahy veřejných notářů v českých zemích, že nebudou své instrumenty psát na listy papíru,⁴³ byl námi zkoumaný produkt notářské činnosti vyhotoven na pergamentu a to úhlednější a čitelnější vrcholnou gotickou kurzívou,⁴⁴ u níž bychom mohli hovořit i o bastardě. Předpokládáme užití železito-duběnkového inkoustu pro jeho hnědočernou barvu, přičemž u instrumentu notáře Bertholda je zabarvení spíše rezavě hnědé.⁴⁵ Úskalí při čtení

³³ K dějinám kladské kanonie více KRAFL, P. O.: *Kapitoly z dějin kladské kanonie v době předhusitské*. Brno 2015; TÝŽ: *Quam ecclesiam in honore sancte Marie Virginis intitulari volumus. Study on the Klodzko Monastery of Canons Regular of St. Augustine in the Pre-Hussite Period*. Brno 2018.

³⁴ KRAFL, P. O.: *Kapitoly*, s. 67.

³⁵ Ke zrušení kladské kanonie detailněji CHLÁDEK, O.: *Kláštery v ohrožení. Spory o rušení českých a moravských klášterů starých řádů v předbělohorském období* (Disertační práce). Praha 2016, s. 62–96.

³⁶ Tamtéž, s. 95.

³⁷ Tamtéž, s. 96.

³⁸ BRETHOLZ, B.: c. d., č. 106, s. 20. Dále VOLKMER, F. – HOHAUS, W.: c. d., s. 290–292; LUSCHEK, F.: c. d., č. 804.

³⁹ NUHLÍČEK, J. – HLAVÁČEK, I. – MARKOVÁ, M.: c. d., s. 178. V textu listiny uveden jako „Bertholdus, natus olim Nicolai de Epries“.

⁴⁰ Farní archiv Kladsko, sign. A 12 b.

⁴¹ BRETHOLZ, B.: c. d., č. 106, s. 20.

⁴² VOLKMER, F. – HOHAUS, W.: c. d., s. 290–292.

⁴³ NUHLÍČEK, J. – HLAVÁČEK, I. – MARKOVÁ, M.: c. d., s. 85.

⁴⁴ K otázce písma v instrumentech veřejných notářů viz tamtéž, s. 87–88.

⁴⁵ O užití inkoustu v notářských instrumentech viz tamtéž, s. 87–88.

jeho počínání představuje zejména stav dochování psací látky, jež je v místech, kde byla exponována, resp. přehnuta, více či méně poškozena a důsledkem toho je v těchto místech zanesený text listiny hůře viditelný, místy téměř setřený. Jazykem tohoto typu písemností je tradičně latina, takže ke správnému čtení, pochopení, rekonstruování textů a rozvádění četných zkratk je logicky zapotřebí její dobrá znalost.

Veřejný notář Berthold uvozuje svoji listinu invokací ve znění „*In nomine Domini amen.*“. Poté je uvedena datace, jež obsahuje inkarnační rok, indikci, den a měsíc, hodinu, rok pontifikátu a v poslední řadě místo, „... *Anno nativitatis eiusdem millesimo trecentesimo nonagesimo octavo, indictione sexta, die vero penultima mensis Novembris, que erat vigilia beati Andree apostoli, hora quinta vespere, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri domini Bonifacii divina providencia pape noni anno decimo, in curia dotis plebani civitatis seu opidi Hawsward, in stuba maiori, ...*“. Následuje stručná svědečná formule, která má stejnou podobu jako předešlé instrumenty: „*in mei notarii publici infrascripti testiumque presencia subscriptorum ad hoc specialiter vocatorum et rogatorum.*“ V závěru listiny již Berthold nepřináší obecnou dataci, která může mít například podobu „*Acta sunt hec anno, indictione, die, mense, hora, loco et pontis quibus supra.*“,⁴⁶ ale pouze podrobná svědečná formule a nezbytná subskripce veřejného notáře počínající: „*Et ego Bertholdus, natus olim Nicolai de Epries tabellis Agriensis diocesis, imperiali auctoritate notarius publicus,...*“. Kromě podpisu má předmětná archiválie i tzv. *signum consuetum*,⁴⁷ neboli znamení veřejného notáře, které představuje důležitý ověřovací prostředek,⁴⁸ jenž je v českém prostředí postaven na stejnou úroveň jako notářův podpis a pečeť.⁴⁹ Umístěno je nalevo od odsazeného oddílu subskripce v dolní části psací látky. Podobu a symbolismus znamení si notáři obvykle vytvořili sami, přičemž závaznými byly pouze určité náboženské symboly a odkazy na autorizaci. Z dalšího povinného obsahu byly poukazy na notářovu osobu, nejčastěji iniciály, monogramy, mluvící znamení, popř. jeho heslo. Znamení měla být nezaměnitelná, neopakovatelná a individuální. Jakmile si je jednou zvolili, nesměli je již změnit či nahradit jiným. Notáři museli být schopni své *signum* na listinu nakreslit.⁵⁰ Bertholdovo *signum* lze považovat za graficky zdařilé, byť poměrně komplikované znamení. Lze konstatovat, že svojí skladbou se tedy analyzovaný instrument příliš neliší od zaběhlého úzu.⁵¹

V Kladské Bystřici (polsky Bystrzyca Kłodzka, německy Habelschwerdt)⁵² výše uvedeného data⁵³ sepsal veřejný notář Berthold na žádost tamního faráře Henricha Halla svědectví,⁵⁴ že se ohrazuje vůči nařčení, že augustiniánským kanovníkům z Vrchu Panny Marie v Kladsku odkázal v testamentu velkou sumu peněz, které údajně odnesl prior Konrád. Prohlašuje, že kladským řeholním kanovníkům odkázal pouze čtyři kopy grošů na pohřební obřady, které se mají rozdělit mezi faráře celého děkanátu. Rovněž jim zanechává svoje knihy, jež ve své poslední vůli vyjmenovává. Pod přísahou prohlašuje, že během svého působení na pozici faráře v Kladské Bystřici nikdy neměl v hotovosti více než deset hřiven grošů.

⁴⁶ Srov. např. s instrumenty notáře Materna, klerika pražské diecéze, konkrétně farní archiv Kladsko, sign. T 12 b, O 4 a, A 12 i.

⁴⁷ NUHLÍČEK, J. – HLAVÁČEK, I. – MARKOVÁ, M.: c. d., s. 88–89.

⁴⁸ HLAVÁČEK, I.: *Veřejný notariát*, s. 188.

⁴⁹ NUHLÍČEK, J. – HLAVÁČEK, I. – MARKOVÁ, M.: c. d., s. 88–89.

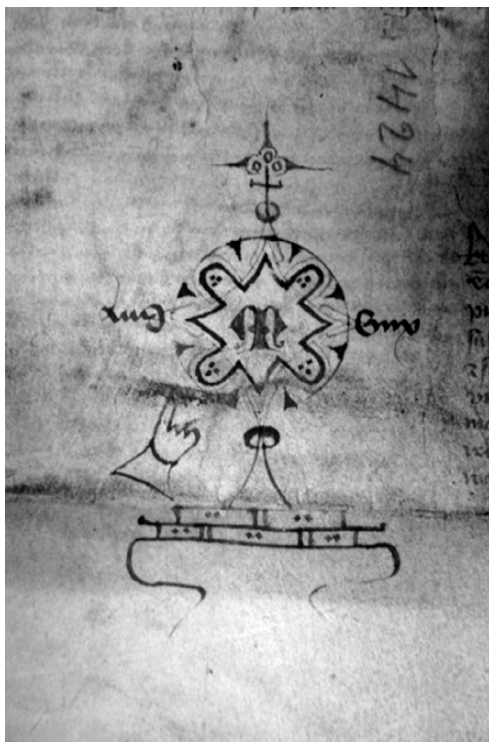
⁵⁰ BLÁHOVÁ, M.: c. d., s. 28–29.

⁵¹ NUHLÍČEK, J. – HLAVÁČEK, I. – MARKOVÁ, M.: c. d., s. 93–100.

⁵² K problematice kladských toponym více např. SEMOTANOVÁ, E. a kol.: *Kladsko: historickogeografický lexikon*. Praha 2015.

⁵³ Regest v BRETHOLZ, B.: c. d., č. 106, s. 20. Dále VOLKMER, F. – HOHAUS, W.: c. d., s. 290–292.

⁵⁴ Farní archiv Kladsko, sign. A 12 b.

Notářské znamení Bertholda.

3. Závěr

V příspěvku jsme se zaměřili na studium jednoho instrumentu od veřejného notáře Bertholda, klerika egerské (jágerské) diecéze, syna Mikuláše z Prešova. Písemnost, která byla vydána v Kladské Bystřici 29. listopadu 1398, je nyní uložena pod signaturou A 12 b v depozitáři farního archivu v Kladsku, který je dnes v rukou jezuitů a obsahuje písemné památky někdejšího kláštera řeholních kanovníků sv. Augustina. Při popisování a seznamování se s tímto dokumentem bylo využito zejména poznatků Josefa Nuhlička, jenž se tématu veřejných notářů v českých městech věnoval a jeho dílo bylo rozšířeno Ivanem Hlaváčkem a Markétou Markovou.

Předmětná písemnost je evidována v práci Fritze Luschka,⁵⁵ nikoliv však u Ferdinanda Tadry. V Nuhličkově doplněné a rozšířené práci se notář Berthold vyskytuje v abecedním seznamu veřejných notářů⁵⁶ a reflektován je rovněž námi zkoumaný instrument.⁵⁷ Jiné písemnosti z jeho dílny neviduje. V porovnání s jinými instrumenty z téhož archivu, které však nejsou předmětem tohoto článku, byla zjištěna jedna odlišnost mezi listinou A 12 b a např. notářskými instrumenty notáře Materna, který v závěru svých počínů připojuje obecnou dataci

⁵⁵ LUSCHEK, F.: c. d., č. 804.

⁵⁶ NUHLÍČEK, J. – HLAVÁČEK, I. – MARKOVÁ, M.: c. d., s. 164–339.

⁵⁷ Tamtéž, s. 178.

ve znění „*Acta sunt hec anno, indiccione, die, mense, hora, loco et pontis quibus supra*“, ale zmíněná listina A 12 b ji postrádá.

Náš příspěvek k tématu veřejných notářů na příkladu dochovaného a dosud širší i odborné veřejnosti málo známého instrumentu z pera notáře Bertholda, uloženého ve farním archivu v Kladsku, navazuje na starší práce B. Bretholze či Volkmera a Hohause, kteří publikovali ve svých dílech ke zkoumané listině jak německý regest,⁵⁸ tak zpřístupnili písemnost in extenso.⁵⁹ Tato drobná stať dosavadní počiny rozšiřuje o rozbor této specifické formy středověké diplomatiky, nastiňuje otázku problematiky notářské latiny a zároveň podněcuje k rozšíření badatelského zájmu k dohledání případných dalších *instrumenta publica* uvedeného notáře a vyvození obecnějších závěrů ohledně jeho notářské praxe. Studie je střípkem, který potvrzuje rozvinutost této instituce v lucemburském období a vyvrací mnohé utkvělé představy, že od přemyslovské doby až do 15. století byla právní kultura založena zejména na orálním principu.⁶⁰

Mgr. Petr Sedláček
Historický ústav Akademie věd ČR
Veverí 97
602 00 Brno
Česká republika
e-mail: sedl.p@mail.muni.cz

⁵⁸ BRETHOLZ, B.: c. d., č. 106, s. 20.

⁵⁹ VOLKMER, F. – HOHAUS, W.: c. d., s. 290–292.

⁶⁰ NUHLÍČEK, J. – HLAVÁČEK, I. – MARKOVÁ, M.: c. d., s. 17–18.